Olycksundersökning enligt lag om skydd mot olyckor (SFS 2003:778 kap.3 10§)

Inledande uppgifter.

Handläggare:	Bho Eklund räddningschef Åtvidaberg/Valdemarsviks räddningstjänst.
Olycksdatum:	2009-11-16.
Olycksplats:	Norrgatan 33 Valdemarsvik.
Företag:	Företaget Ripack.
Larm:	Kl. 06:52:30.
På plats:	Kl. 06:57:55.
Förstärkning:	Kl. 07:01:43. (egen organisation)
”	Kl. 07:28:50 (annan organisation)
Eftersläckning	Kl:16:48:15
Räddningstjänstens slut:	Kl. 07:26:36 2009-11-17.

Anledning till undersökningen.

Med hänvisning till kraven angivna i Lagen om skydd mot olyckor (2003:778), samt Valdemarsviks kommuns handlingsprogram del 3. P. 5.4. Brand i industrilokal, företaget Ripack.

Objektet.
Industrilokal bestående av dels en nyare huskropp (LLENTABHALL) i två plan samt en äldre huskropp i tre plan. Den nyare huskroppen uppfördes i början på 90-talet, byggd med stål-balkar och klädd med plåt, plan 2 utgjordes till stor del av entrésol, total verksamhets yta ca:870 kvadratmeter. Den äldre huskroppen var uppförd i sten och betong med putsad fasad, total verksamhets yta ca: 420 kvadratmeter. Den äldre huskroppen var förbunden (ihop-byggd) med den nyare från gavelsidan, via en gång med dörr, och mot den nyare huskroppens långsida.

Brand- och byggnadstekniskt skydd:
Byggnaderna hade inget automatiskt brandlarm. Den nyare huskroppens personaldel var avskild mot produktionslokalen i EI 30, i övrigt inga andra avskiljningar. Avskiljning mot den äldre huskroppen var en kraftig trädörr (svårt bedöma klassning) men troligen minst EI 30. Våningsplanen i den äldre huskroppen stod vid brandtillfället i öppen förbindelse med varandra. Företaget tillverkade plastleksaker och baddynor etc och brandbelastningen var vid olyckstillfället mycket hög (plaster, frigolit och gummiprodukter i mycket stor omfattning).

Händelsen och Räddningstjänstens insats.
Enligt uppgift från företagaren anlände man till platsen vid halvsjutiden och åt frukost. Kort därefter hörde man ett kraftigt ljud som uppfattades som att ”fläktar drog i gång”. Man sprang ut i produktionslokalen och upptäckte att det brann i den bortre delen av lokalen. Därefter gick allt fort, kraftig rökutveckling och man tvingades att lämna lokalen samt ringde 112. Räddningstjänsten fick larmet 06:52 och var på plats med första fordonet efter ca: 5½ min. Strax innan framkomst kunde man konstatera att rökutvecklingen var kraftig, och kort därefter begärdes förstärkningsresurser.
Initialt var räddningstjänstens uppgifter att med rökdykare förvissa sig om att ingen människa var i byggnaden, försök till inre släckinsats, och att trygga vattenförsörjningen. Kort efter påbörjad rökdykning drogs gruppen tillbaks och fick lämna byggnaden p g a den kraftiga rökutvecklingen. Polisen spärrade av olycksområdet i tidigt skede.
Nytt BIS blev nu att bl a utrymma industrihotellet Skavaren och intilliggande förskola, skydda hotade fastigheter, dels den äldre huskroppen (byggnad 2), och den byggnad som låg parallellt utmed Norrgatan (industrihotellet Skavaren). Även villabebyggelse i omedelbar närhet utmed Storängsvägen, sattes under bevakning i samarbete med polisen (se högre beläget område). Inledningsvis fanns problem med vattenförsörjningen eftersom intilliggande brandposter ej fungerade tillfredställande, och brandvatten fick istället tryggas från öppet vattentag ca: 75-100 m därifrån. VMA begärdes tidigt för att underrätta allmänheten om den kraftiga rökutvecklingen, uppmaning att stänga fönster/dörrar, stänga av ventilationen och hålla sig inomhus. Polisens tekniker kontaktades för att förankra beslutet om att använda grävmaskin under släckningsarbetet (se med anledning av deras senare tekniska utredning). Försäkringsrepresentant och verksamhetsutövare var även de på plats, och överenskommelse träffades om att fördela kostnaderna för grävmaskin, samt bistå med bevakning. Övrigt rest-värdesarbete organiserades av försäkringsbolaget. Informationsarbetet utfördes löpande under insatsen av räddningschef, och med biträde från kommunens informationsansvarige samt skolchef. Räddningstjänstinsatsen avslutades 2009-11-17 kl:07:26.

Undersökning och brandorsak.
Undertecknad blev inkallad av räddningschef i beredskap och var på plats strax efter kl.07:00 och kunde på detta vis följa händelseutvecklingen. Besök gjordes även 2009-11-17 för ytterligare undersökning. Till grund för vår bedömning utgör även information lämnad av verksamhetsutövaren/ägare, Polisens protokoll över brottsplatsundersökning Dnr: K49638-09, E1/2516-09, granskning av nybyggnadsritning A-1774-1 daterad 1990-07-02, och filmfrekvens utlagd på YouTube (internet), Norrgatan Valdemarsvik.

Olycksförlopp:
Branden startade i den bortre delen (plan 1) i byggnad 1 (LLentabhall), i anslutning till den del där viss maskinell utrustning fanns belägen i närhet till kortsidan som vetter mot Nord väst. Eftersom större delen av byggnaden var utförd som en brandcell i två plan med tillhörande entrésol (se undantag mindre kontor/personalutrymme vilket var en brandcell), och att brandbelastningen vid det aktuella tillfället var mycket hög, spred sig såväl rökgaserna som branden sig snabbt i hela byggnaden. Företaget tillverkade plastleksaker och baddynor etc bestående av plast-, frigolit- och gummiprodukter. Inledningsvis påbörjades ett inre släckförsök med rökdykare som fick avbrytas p g a den snabba och kraftiga rökutvecklingen, samt med anledning av att risk förelåg för en total övertändning. En övertändning inträffade och begränsningsinsatser gjordes mot byggnad 2, samt skyddsåtgärder mot intilliggande industrihotell. Skadorna på byggnad 1 är att betrakta som en totalskada, och konstruktionens bärförmåga gav vika vilket resulterade i att byggnaden rasade. För att kunna slutföra släckinsatsen rekvirerades grävmaskin för att lyfta plåt/stålkonstruktioner och gräva bort förbindelsegång mellan byggnad 1 samt byggnad 2. Detta resulterade även i att orsaksutredningen försvårades. Byggnadstekniskt klarade sig byggnad 2 med undantag från att förbindelsen mot byggnad 1 blev brandskadad, samt mindre brandskada i anslutning till takfoten mot nordväst. Därutöver blev den kraftigt rökskadad i alla tre planen, och fönsterrutorna krossades i samband med brandventilationen.

Brandorsak:
Enligt utsago hade det förkommit arbete inom lokalen senast fredagen veckan innan, men då inga arbetsuppgifter som är att betraktas som ”hetarbeten”, eller som bedöms kunna vara orsak till gnistbildning eller värmeöverföring. Efter kontakt med försäkringsföreträdare vilka hade studerat fotografier från lokalen innan branden, har man konstaterat att lysarmaturer i produktionslokalen saknat s k lampskydd, men i övrigt framgår ingen påtagligt som skulle kunna vara orsak till brandens uppkomst. Användandet av grävmaskin i samband med släckningsarbetet försvårar möjligheten att fastställa orsak till händelsen.
Räddningstjänsten sammanfattande bedömning är dock att man inte kan utesluta att någon form av elektrisk utrustning skulle kunna vara orsak till branden.

Insatsens genomförande/Erfarenheter.
Om ett automatiskt brandlarm hade funnits är det mycket troligt att branden inte hunnit utveckla sig i samma omfattning, innan räddningstjänsten kunnat vara på plats och påbörja sin insats.

Insatsens genomförande:
Insatsen genomfördes med de resurser och mot den målsättning som finns angiven i kommunens handlingsprogram enl. lagen om skydd mot olyckor, med en beredskapsstyrka utgörande 1+1+5. Initialt ställdes vi mot en händelse som krävde mer resurser än vad som kunde mobiliseras innan förstärkning anlände såsom invändigt släckförsök, trygga vattenförsörjningen (problem med vattenposter), hotade fastigheter i form av intilliggande industrihotell, närbelägna villor, utrymning av industrihotellet och närliggande förskola, samt stort massmedialt tryck/informationsbehov.

Erfarenheter för organisationen:

- Överväg att inte utföra en rökdykarinsats, annat än vid livräddning (se riskerna med stora lokaler, snabb rökgasspridning och hög brandbelastning).
- Håll ordning på utrustningen (anordna en särskild plats för använd materiel redan under pågående insats).
- Var nog med val gällande fordonsplacering (beakta rasrisker, strålningsvärme och fordonens tillgänglighet).
- Viktigt med tydlig arbetsfördelning (se sektorindelning/arbetsuppgifter).
- Behovet av övning gällande stråförarteknik/släckeffekt finns utifrån att erfarenheten är skiftande p g a styrkornas erfarenhet och anställningstid.

Bilagor/hänvisningar.

- Räddningstjänstens bildspel ”Branden vid Ripack”. 2009-11-16 (papperskopia).
- Insatsrapport SOS Alarm ärendenummer: 1253479.
- Polisens protokoll över brottsplatsundersökning, Dnr. K49638-09, E1/2516-09 (hänvisning till polisen, för begäran om dokument).

2009-12-21

Bho Eklund
Räddningschef
Åtvidaberg/Valdemarsviks
Räddningstjänst

1:a externa foto (mobil.tfn.)

(Räddningstjänsten är på plats).

Del av byggnaden där branden startade

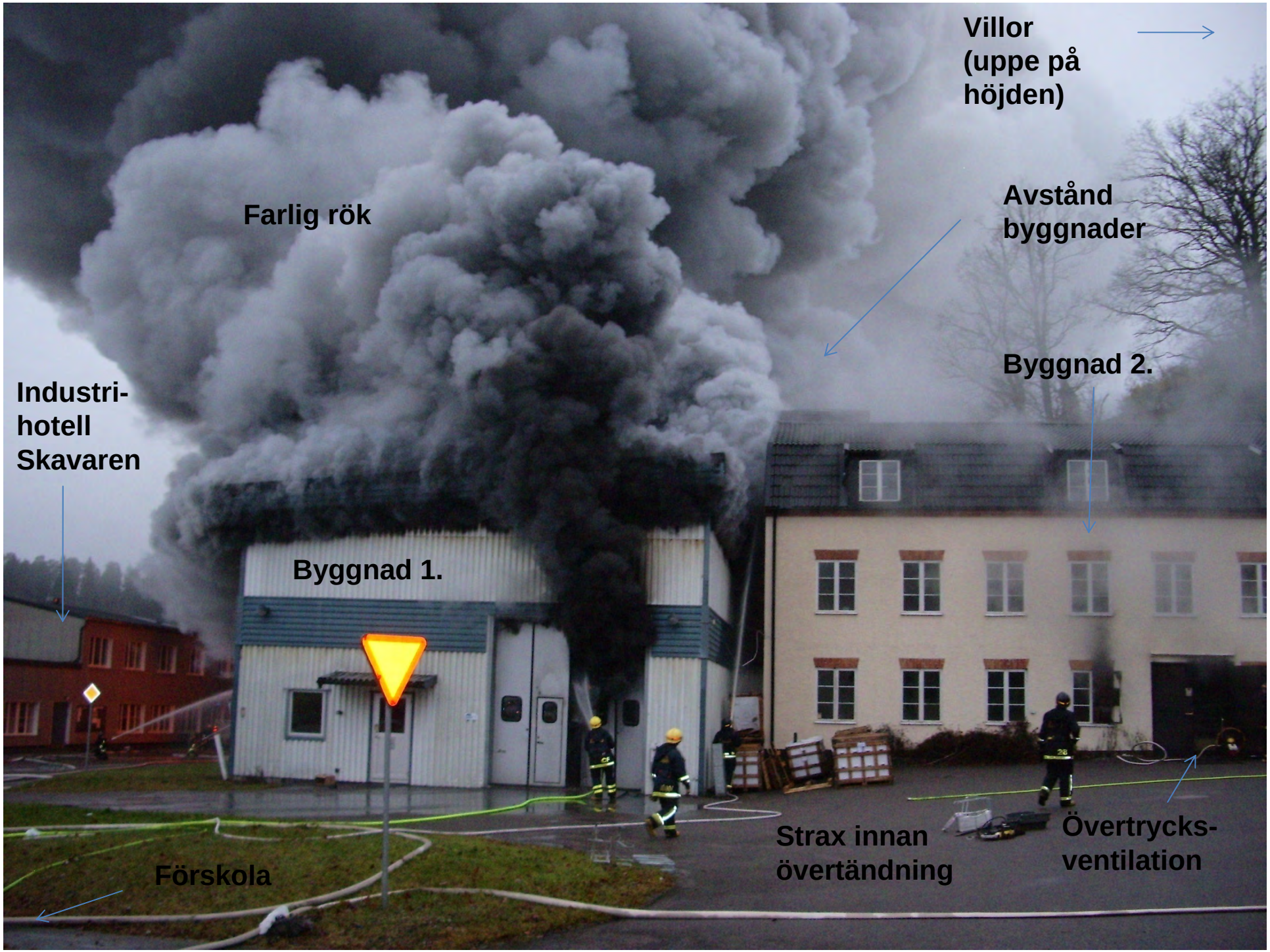
Villor
(uppe på
höjden)
Farlig rök
Avstånd
byggnader
Byggnad 2.
Industri-
hotell
Skavaren
Byggnad 1.
Förskola
Strax innan
övertändning
Övertrycks-
ventilation

Branden vid Ripack, Norrgatan Valdemarsvik 2009-11-16.

LARM: **KL. 06:52:30**
PÅ PLATS: **KL. 06:57:55**
FÖRSTÄRKNING (EGEN ORG): **KL. 07:01:43**
” (S-KÖP.) **KL. 07:28:50**

EFTERSLÄCKNING F RO M **KL: 16:48:15**

RÄDDNINGSTJÄNSTEN SLUT: **KL. 07:26:36** **2009-11-17.**

Taktisk inriktning, beslut.

Inledningsvis: mindre rökutveckling (vit rök).

- 1 st räddningsstyrka 1+1+5.
- BIS:
  - Invändigt släckförsök med RD.
  - Trygga VA-försörjningen.
  - Förstärkning.

OBS ! *Snabb scenförändring.*
Senare GT skadeplatschef, BE övergripande.

Fortsättningsvis:

- BIS:
  - Reträtt RD. / sektorindelning.
  - Skydd, hotade fastigheter.
  - Utrymning (industrihotell, förskola).
  - Avspärrning.
  - VMA.
  - Info. (kommunens ledningsstab, media).
  - Restvärde/ delad kostnad grävmaskin.
  - Eftersläckning / rätj. slut.
  - Bevakning.

Problem !

- Vattenförsörjning
- Farlig rök.
- Hotade fastigheter (industrihotell, villor).
- Stort info.behov.

Samverkan:

- ***Polis*** (1st, senare 4 st). Kontakt tekniker innan beslut, grävmaskin.
- ***Egen org***. (även släckstyrka Åtv. initialt).
- ***Söderköping*** (RD-insats byggnad 2).
- ***Försäkringsbolag /ägare***, på plats.
- ***Skola, Gatukontor, Info.ansv. Kommunen***.

Övertändning
påbörjad
Står för nära

Vattnet gör ingen större nytta
Värmepåverkan
Samma läge som förra bilden

Övertändning
Skarvstege

Dåligt
vattentryck !

Dåligt
vattentryck !
Flytta fordon, övergång till
direkt skydd av Skavaren.

Risk för att byggnaden rämnar
Stor värmestrålning

Byggnaden
buktar
Skydd av
intilliggande
byggnad

Ny position, skydd av intilliggande byggnad.
(Flytta fordon)

Byggnaden rasar ihop

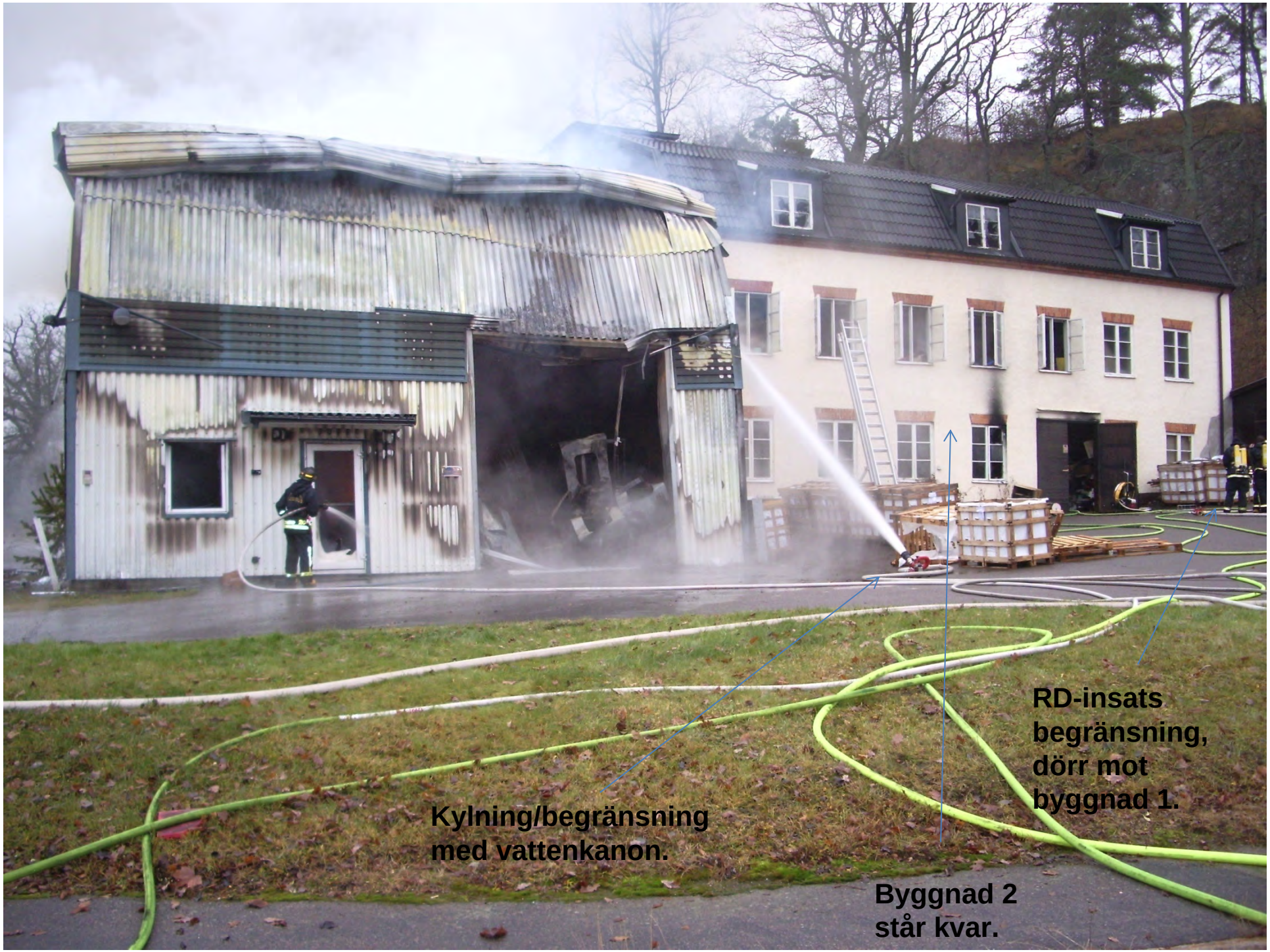
Kylning/begränsning
med vattenkanon.
RD-insats
begränsning,
dörr mot
byggnad 1.
Byggnad 2
står kvar.

Eftersläckning: Medverkan av grävmaskin (lyfta plåtar, gräva bort förbindelsen mellan byggnaderna).

Erfarenheter.

- Vid konstaterat behov, ***alltid förstärkning*** inom egen org. (Därutöver bedöm möjligheten till resurser vid totallarm, närmsta räddningsstyrka/grannar se avtal Räddsam etc).
- Överväg att ***inte rökdyka*** (se riskerna med b la stora lokaler, snabb rökgasspridning).
- ***Håll ordning på utrustningen*** (återställ under pågående insats, anordna särskild plats).
- Tänk på ***fordonsplaceringen*** redan inledningsvis (beakta strålningsvärme, rasrisk, tillgänglighet etc).
- Viktigt med **tydlig arbetsfördelning** (sektorindelning)
- ***Förklara*** innebörden av ***en order*** (syfte, tillvägagångssätt hur man praktiskt löser uppgiften).
- Vid osäkerhet, ***fråga*** närmaste befäl.
- Behov av ***övning***, strålförarteknik/släckeffekt.